

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

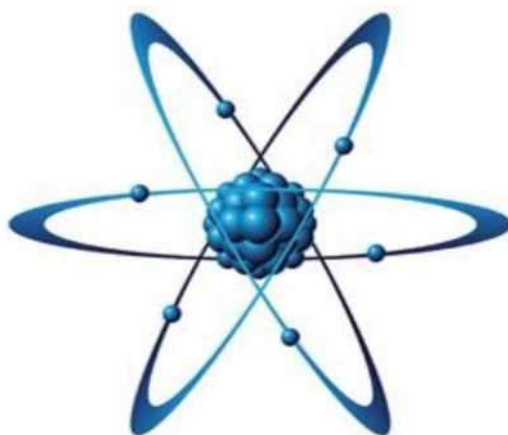
**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**« АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ »**

**Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет садівництва (Україна)
Господарча академія ім. Д. А. Ценова (Болгарія)
Мазовецький Державний Університет в Плоцьку (Польща)
Університет Південної Богемії в Чеських Будейовіцах (Чеська республіка)
Академія імені Якуба з Парадижа (Польща)**

**МАТЕРІАЛИ VIII
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ»**

Умань – 2021

ЛІСОВЕ ТА САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

РОЛЬ ЛІСІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

КОСТЮКЄВИЧ Т. К., кандидат географічних наук

КОРЕНЬ В. В., здобувачка рівня вищої освіти

Одеській державний екологічний університет

Збереження біорізноманіття у світі абсолютною мірою залежить від того, як ми взаємодіємо з лісами світу та користуємося ними. В умовах, коли ризики для продовольчих систем посилюються зміною клімату, роль лісів у поглинанні та збереженні вуглецю та пом'якшення наслідків зміни клімату набуває найважливішого значення.

Сьогодні біорізноманіття лісів, як і раніше перебуває під загрозою через надмірну експлуатацію, насамперед унаслідок розширення сільськогосподарської діяльності. Хоч як це парадоксально, стійкість продовольчих систем людини та їх здатність адаптуватися до майбутніх змін залежить від того самого біорізноманіття, включаючи, наприклад, адаптовані до посушливих умов види чагарників і дерев, які допомагають боротися з опустелюванням; види лісових бджіл, які запилюють рослини; дерева з розвиненою кореневою системою, які запобігають ерозії ґрунту та седиментації, а також види мангрових рослин, що забезпечують стійкість до затоплення прибережних районів.

Природне біорізноманіття лісів істотно відрізняється в залежності від таких факторів, як тип лісів, географічне розташування, клімат і ґрунти. Так, для більшості лісових середовищ помірної зони характерні низькі показники значущості для біорізноманіття, оскільки в їх мешкає менше видів, ніж у тропіках, та ці види, як правило, мають ширше географічне поширення, ніж види в інших регіонах світу.

Низини тропічних лісів басейну Амазонки і Конго мають середні показники значущості для біорізноманіття, хоча цим лісам властива велика видова різноманітність, присутні у них види часто мають великі ареали, тому важливість будь-якого окремого місця для загального розподілу цих видів невелика.

Найбільші показники значущості для біорізноманіття мають регіони з великою кількістю видів, що мають мале географічне поширення, наприклад, гірські ліси Південної Америки, Африки та Південно-Східної Азії, а також низини лісів островів Південно-Східної Азії, прибережних районів Бразилії, Австралії, Центральної Америки та островів Карибського басейну.

Для формування політики та планування практичних заходів в області збереження цього біорізноманіття взаємодоповнюючим чином використовуються показники значущості для біорізноманіття та безпеки.

Захист районів, що мають велике значення, є дуже важливим, оскільки їхня втрата збільшує ризик зникнення видів. Захист районів із високим ступенем безпеки, також є важливою для підтримки функціонування екосистем, збереження стійкості місцевих громад до впливу таких зовнішніх факторів, як зміна клімату та сприяння пом'якшенню впливу зміни клімату.

Так, ландшафти з високими показниками значущості, але низькими показниками безпеки можуть бути придатними об'єктами для проведення робіт з відновлення. Для ландшафтів з високими показниками як безпеки, так й значущості характерна висока щільність географічно обмежених аборигенних видів, це може бути корисним та забезпечити їх безпеку на основі широкомасштабних заходів політики чи заходів щодо збереження в масштабах того чи іншого об'єкта, наприклад, шляхом створення охоронюваних районів.

У відповідних екологічних зонах вже досить значна частка лісів віднесена до районів, що охороняються, проте райони, які ще не під охороною, слід розглядати як першочергові у плані розширення районів, що охороняються – в якості прикладу таких районів можна відзначити гірські ліси Північних Анд.

Для моделювання в реальному масштабі часу скорочення площі лісів та його наслідків для біорізноманіття розроблено платформу “Глобальний моніторинг лісів”, де було зведено воедино показники значимості втрати вихідної безпеки для біорізноманіття та власне біорізноманіття.

Аналіз всього масиву даних глобального рівня не виявив статистично значущої залежності між зміною площі деревного покриву та зміною популяцій мешканців лісу. Тому, здається, що у глобальному масштабі щодо лісових популяцій не виявлено стійкої залежності їх чисельності від зміни площі деревного покриву в районах їх проживання. У районах, де площа деревного покриву збільшується, не обов'язково відбувається відновлення інших видів лісового біорізноманіття, можливо у зв'язку з негативними факторами, пов'язаними з втратою довкілля. Проте на місцевому рівні у ряді конкретних випадків така статистично значуща залежність простежується. Було встановлено, що річні показники щільності заселення 40 з 175 виключно лісових видів змінюються в прямій залежності від зміни площі деревного покриву, а показники за іншими видами змінювалися у зворотній залежності чи незалежно від його зміни. При цьому враховувався зсув часу між зміною площі деревного покриву та чисельністю популяції, оскільки наслідки зміни довкілля починають відбиватися лише за кілька років.

Для забезпечення позитивних результатів як для біорізноманіття, так й для населення, необхідний баланс між завданнями збереження та ресурсними потребами для підтримки коштів до існування.

Необхідно терміново забезпечити всебічний та повний облік питань збереження біорізноманіття у практиці лісокористування стосовно лісів всіх типів. Для цього необхідний баланс між завданнями збереження та місцевими потребами, також з потребами в ресурсах, які забезпечують засоби для існування,

продовольчу безпеку та благополуччя людей. Це диктує необхідність формування дієвих структур та методів управління, узгодження заходів політики між секторами та адміністративними рівнями, надійності систем володіння та користування землею, поваги прав та знань місцевих громад та корінних народів, та зміцнення потенціалу в галузі моніторингу підсумків роботи у плані біорізноманіття. Це також вимагає інноваційних методів та умов фінансування.

ЯБЛУНЕВІ САДИ У ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

МЕЛЬНИК В. О., аспірантка

Вінницький національний аграрний університет

Садівництво здавна вважається традиційною галуззю сільського господарства України, яка має багатовікову історію. Садівництво є складовою частиною сільськогосподарського виробництва, і разом з іншими галузями впливає на рівень його ефективності. Проте нинішній стан садівництва в Україні характеризується надто низьким рівнем продуктивності насаджень. Промислове садівництво в більшості сільськогосподарських підприємств стало збитковим і поступово ліквідується як галузь. Так, лише за період з 1991 по 2011 рр. площа насаджень у плодоносному віці у нашій державі скоротилася у 3 рази [1].

Більше половини плодкових садів розміщено у Вінницькій, Хмельницькій, Чернівецькій, Закарпатській і Львівській областях. На ці регіони припадає понад 60 % валового збору основної плодової культури світу – яблуни. Але за сучасних умов, лише на Вінниччині, яка вважається однією з найбільш сприятливою для виробництва плодово-ягідної продукції, планують до кінця 2021 р. вирубати 15 %, тобто близько 3 тис. га яблуневих садів. І процес вже розпочався. Лише на початку грудня 2021 р. Вінницька область втратила 30 га яблуневих садів [2, 3].

На радикальні дії аграріїв підштовхує збитковість вирощування через значні витрати на використання хімічних засобів захисту плодкових насаджень та неможливість вигідної реалізації продукції.

За даними FAO ринок звичайного яблука не лише в Україні, але і у світі щороку йде на спад. Ринок звичайного яблучного концентрату також не показує приросту за останні 5 років (що було однією з причин низьких цін на технічне яблуко минулого року в Україні та ЄС) [4].

Натомість органічний ринок у світі щороку зростає на 3–5 %. Споживання органічних товарних плодів, продуктів переробки, сегмент органічного дитячого харчування матимуть позитивну динаміку росту.